

C/M/S/ Derks Star Busmann

Betaaldiensten

Sectie Ondernemingsrecht Amsterdam

Bauke Falkena

28 april 2009

Te behandelen onderwerpen

- Hoofdlijnen, structuur en onderwerp PSD
- Toepassingsgebied en vergunningsplicht PSD
- Reikwijdte
- Betaaldienstaanbieders
- Betaaldiensten
- Vrijstellingen en definities
- Implementatie in Nederland
- Impact op praktijk
- Vergunningvereisten en aanvraag
- Informatieverstrekking
- Instemming en aansprakelijkheid
- Uitvoering en valutadatum

Hoofdpijnen PSD

- ! Doel: harmoniseren van regels op het gebied van betalingsverkeer binnen de EU.
- ! Harmoniserende regels op tweetal gebieden:
 1. Markttoegang van betaaldienstverleners; en
 2. Betaaldienstverlening.
- ! Eerlijke concurrentieposities tussen betaaldienstverleners in de verschillende lidstaten bevorderen (= betere en goedkopere dienstverlening voor consument).
- ! Uitgangspunt: maximale harmonisatie
 - Voorwaarden op de markt voor verlenen betaaldiensten
 - Eisen aan betaaldienst(verlening) en betalingstransacties

Structuur PSD

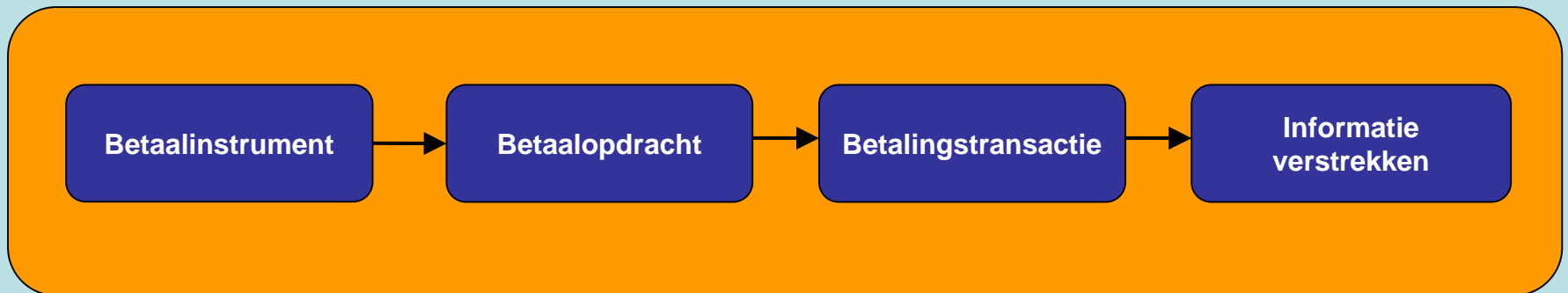
Markttoegang (titel I en II)	Verlenen betaaldiensten (titel III en IV)
Onderwerp, toepassingsgebied, definities DNB	Informatieverplichtingen AFM
Vergunningplicht en prudentiële eisen betaalinstellingen DNB	Rechten en plichten voor betaaldienstgebruikers en –verleners AFM
Toegang tot betaalsystemen NMa	

Onderwerp (Artikel 1)

Deze richtlijn stelt regels vast met betrekking tot de transparantie van de aan betaaldiensten verbonden voorwaarden en informatievereisten en de respectieve rechten en plichten van gebruikers en aanbieders van betaaldiensten welke verband houden met het als gewoon beroep of bedrijf aanbieden van betaaldiensten.

Definities (Artikel 4 PSD)

Betaalinstrument: gepersonaliseerd(e) instrument(en) en/ of geheel van procedures, overeengekomen tussen de betaaldienstgebruiker en de betaaldienstaanbieder, waarvan de betaaldienstgebruiker gebruikmaakt om de betaaldienstaanbieder in staat te stellen een betalingsopdracht te initiëren.

Betalopdracht: door een betaler of begunstigde aan zijn betaaldienstaanbieder gegeven instructie om een betalingstransactie uit te voeren;

Betalingstransactie: een door de betaler of de begunstigde geïnitieerde handeling waarbij geldmiddelen worden gedeponereerd, overgemaakt of opgenomen, ongeacht of er onderliggende verplichtingen tussen de betaler en de begunstigde zijn.

Toepassingsgebied (Artikel 2)

- ! Deze richtlijn is van toepassing op ***betaaldiensten*** uitgevoerd in de Gemeenschap. Met uitzondering van artikel 73, zijn de titels III en IV evenwel alleen van toepassing wanneer zowel de betaaldienstaanbieder van de betaler als de betaaldienstaanbieder van de begunstigde, of de enige bij de betalingstransactie betrokken betaaldienstaanbieder in de Gemeenschap gevestigd is.
- ! De titels III en IV zijn van toepassing op betaaldiensten uitgevoerd in ***euro of in de valuta van een lidstaat*** buiten de eurozone.

C/M/S/ Derks Star Busmann Toepassingsgebied

*Vestigingsplaats Betaaldienstaanbieder van de
Betaler en/of Begunstigde (art 2(1))*

		<i>Vestigingsplaats Betaaldienstaanbieder van de Betaler en/of Begunstigde (art 2(1))</i>		
		'Two legs' in EC	'One leg' in EC	No legs in EC
<i>Valuta (art 2(2))</i>	Other cur.	Out of scope	Out of scope Review in 3 years?	Out of scope
	EUR or M.S. Cur.	In Scope Negative Scope art. 3	Out of scope Review in 3 years?	Out of scope

Vergunningplicht

- ! Banken en elektronische geldinstellingen (egi's):
 - Geen (aparte) PSD – vergunning nodig
 - Gedragstoezicht op verlenen van betaaldiensten indien beide betaaldienstverleners in EER (two-leg)

- ! (Anderen) die bedrijf van betaaldienstverlener uitoefenen:
 - Vergunning als betaalinstelling, tenzij vrijstelling
 - Eén betaaldienstverlener in EER

Betalingsdienstaanbieders

- † Lidstaten onderscheiden de volgende zes categorieën betalingsdienstaanbieders:
 1. kredietinstellingen;
 2. elektronischgeldinstellingen;
 3. postcheque- en girodiensten;
 4. betaalinstellingen in de zin van deze richtlijn;
 5. de Europese Centrale Bank en nationale centrale banken wanneer zij niet handelen in hun hoedanigheid van monetaire of andere publieke autoriteit;
 6. de lidstaten en hun regionale en lokale overheden wanneer zij niet handelen in hun hoedanigheid van overheidsinstantie.

Betaaldiensten

1. Contanten plaatsen
2. Contanten opnemen van een betaalrekening
3. Uitvoeren betalingstransacties op een betaalrekening
4. Betalingstransacties met geldmiddelen gedekt door kredietlijn
5. Uitgifte en/of aanvaarding van betaalinstrumenten
6. Geldtransfers
7. Betalingstransacties waarbij
 - instemming betaler digitaal, via telecommunicatie of IT instrument
 - rechtstreekse betaling aan exploitant
 - exploitant louter intermediair

Betaaldiensten 1 – 4

- † Contanten plaatsen en opnemen van een betaalrekening
- † Uitvoeren betalingstransacties op een betaalrekening
- † Betalingstransacties met geldmiddelen gedekt door kredietlijn

Betaalrekening: rekening ten name van betaaldienstgebruiker(s) die voor betalingstransacties wordt gebruikt.

Betaaldiensten 1 – 4 opvorderbaar geld?

- ! Verbod om in de uitoefening van het bedrijf buiten besloten kring van anderen dan professionele marktpartijen **opvorderbare gelden aan te trekken**, ter beschikking te verkrijgen of ter beschikking te hebben (artikel 3:5 Wft)
- ! Opvorderbare gelden:
 - definitie: gelden die op enig moment terugbetaald moeten worden, uit welke hoofde dan ook, en waarvan op voorhand duidelijk is welk nominaal bedrag moet worden terugbetaald
 - gelden die zijn gegeven in het kader van een concrete opdracht tot doorbetaling aan een derde die langer dan vijf kalenderdagen bij de doorbetaler uitstaan

Betaaldiensten 1 – 4 aanbieden consumenten krediet

- ! Wft: verbod op aanbieden krediet aan consument
- ! Vergunning financieel dienstverlener: o.a. aanbieden consumenten krediet
- ! PSD: betalingstransacties met geldmiddelen gedekt door kredietlijn
- ! krediet aan consumenten alleen betaaldienstvergunning als ‘betaalrekening / betaalfaciliteiten’

Betaaldiensten 1 – 4 aanbieden krediet/financiering

- ! Voorbeeld 1: dealer-financieringsmaatschappij
 - Niet aan consument - > geen aanbieden consumentenkrediet
 - Geld uitlenen, niet aantrekken - > geen aantrekken opvorderbare gelden
 - (betaal)rekeningen van dealers bij financieringsmaatschappij - > PSD vergunning!
- ! Voorbeeld 2: consumenten-financieringsmaatschappij
 - Wel aan consument - > aanbieden consumentenkrediet - > vergunning financieel dienstverlener
 - Geld uitlenen, niet aantrekken - > geen aantrekken opvorderbare gelden
 - (betaal)rekeningen van consumenten bij financieringsmaatschappij - > PSD vergunning!

Betaaldiensten 1 – 4

- ! **Budgetbeheerders** -> houden soms geld van cliënten op eigen rekening aan om betalingen voor cliënten van te doen
- ! Nu: opvorderbaar geld van 'publiek' -> verbod of ontheffing
- ! PSD: *uitvoeren betalingstransacties op een betaalrekening?*
- ! + girale component; dienst voor eindgebruikers: dienstverlener komt in bezit van het geld
- ! -/- niet uitsluitend intermediaire rol
- ! -> blijft opvorderbaar geld

Betaaldiensten 1 – 4

- † **Internetbetaalkantoren:** bieden betaalmethoden aan voor klanten van webwinkeliers (merchants)
- † Nu: opvorderbaar geld van 'publiek' bij te lange doorbetalingstermijn -> verbod of ontheffing
- † PSD: *uitvoeren betalingstransacties op een betaalrekening / met geldmiddelen gedekt door kredietlijn?*
- † + girale component; dienst voor eindgebruikers; dienstverlener komt in het bezit van het geld; dienst is zelfstandig identificeerbare activiteit; uitsluitend intermediaire rol
- † -> betaaldienstverlener, niet langer opvorderbaar geld

Uitgifte en/of aanvaarding van betaalinstrumenten (5)

- † Betaalinstrument: gepersonaliseerd instrument of geheel van procedures overeengekomen tussen betaaldienstverlener en -gebruiker voor initiëren betaalopdracht
- † MvT: betaalkaarten, mobiele telefoons, pincodes, inloggegevens en wachtwoorden (internet) instrumenten om (andere) betaaldiensten mee te verlenen
- † Geen beperkte toepassing betaalinstrumenten

Geldtransfers (6)

- ! Wet inzake geldtransactiekantoren (Wgt):
 - het in het kader van een geldelijke overmaking ter beschikking krijgen van gelden
 - om deze aan een derde elders betaalbaar te stellen, en
 - waarbij de overmaking een op zichzelf staande dienst is-> betaalinstructie van ene kantoor naar andere
- ! *Uitbreiding ten opzichte van Wgt.* aan de balie betalen van rekeningen - > geen betaalinstructie van ene kantoor naar andere

Digitale betaaldiensten (7)

- ! Betalingstransacties, waarbij rechtstreekse betaling aan exploitant plaatsvindt:
 - instemming betaler digitaal, via telecommunicatie of internet
 - exploitant louter intermediair
betaling met mobiele telefoon of via internet
 - niet zelf waarde toevoegen aan goederen en diensten

Vrijstellingen (Artikel 3 PSD)

- ! Betalingstransacties in **contanten** tussen betaler en begunstigde incl. geldwisseltransacties;
- ! Papieren **cheques**, papieren **wissels**, papieren reischeques, etc.;
- ! Betaaldiensten met betaalinstrumenten in een **bepaalde omgeving** (Company Cards) of een **bepaald netwerk** of voor het verkrijgen van een **bepaalde reeks goederen en diensten**;
- ! Door technische dienstverleners verrichte diensten die de aanbidding van betaaldiensten **ondersteunen** zonder dat deze in het bezit komen van de geldmiddelen

Algemene criteria voor reikwijdte

- ! Diensten met een girale component
- ! Diensten voor eindgebruikers
- ! Dienstverlener komt in bezit van geld
- ! Betaalinstrumenten met onbeperkte toepassing
- ! Uitsluitend intermediaire rol

Geen intermediaire rol: voorbeeld

- ! Dienst: weerbericht per sms
- ! Weerbericht verstuurd via netwerk telco
- ! Betaling aan telco voor sms én weerbericht
- ! Telco betaalt aanbieder weerbericht
 - Niet uitsluitend intermediaire rol

PSD Implementatie in Nederland

- ! Uiterste implementatiedatum PSD: 1 november 2009

- ! Implementatie via:
 - Wetsvoorstel: ingediend (maart) bij Tweede Kamer
 - A. toezichtdeel in Wft
 - B. contractuele verplichtingen in BW
 - AMvB: wordt in april ter consultatie aan de sector voorgelegd
 - Ministeriële regeling: idem

Implementatie in Wft

- ! Toezicht: DNB, AFM en NMa
 - DNB prudentieel toezicht
 - AFM gedragstoezicht
 - Art 28 Richtlijn heeft mededingingsrechtelijk karakter
- ! Een deel van de richtlijn wordt in het BW geïmplementeerd
 - Art 4:25 b geeft de mogelijkheid dat naast privaatrechtelijke handhaving via het BW, de bepalingen van het BW tevens bestuursrechtelijk kunnen worden gehandhaafd
 - AFM kan haar bevoegdheden o.g.v de Wft toepassen

Implementatie in Wft

- ! Wet op het grensoverschrijdend betalingsverkeer wordt ingetrokken
- ! Verordening 2560/2001 (on cross-border payments in euro) blijft gehandhaafd, maar wordt aangepast
- ! Art 1:79 en 1:80 worden uitgebreid met Verordening 2560/2001
- ! Handhaven van de Verordening met last onder dwangsom danwel bestuurlijke boete is mogelijk

Implementatie in Wft

- ! Nieuwe definities in Wft (betaaldienst, betaalinstelling)
- ! Nieuwe vergunning voor betaalinstellingen geïntroduceerd

Deze vergunningsplicht geldt niet voor kredietinstellingen en elektronischgeldinstellingen

- ! Aanvullende verplichtingen voor betaalinstellingen (bijv. alleen betaalrekeningen aanhouden en geen opvorderbare gelden aantrekken/verkrijgen)

Implementatie in BW

- ! Nieuwe titel 7 B in Boek 7 BW
- ! Plaatsing in aparte titel betekent:
 - Algemene bepalingen betreffende opdracht zijn niet van toepassing
 - Algemene bepalingen van contractenrecht zijn wel van toepassing
- ! Privaatrechtelijke regels van titel III (art 43-45 en 49 van de richtlijn) en titel IV worden in het BW geïmplementeerd
- ! Verplichting tot informatieverstrekking aan de cliënt, zowel vooraf, tijdens als na de uitvoering van de betalingstransactie (titel III) zullen worden uitgewerkt in een amvb

Betaaldienstverleners & Betaaldienstverlening

- ! Betaaldienstverlener: degene die zijn **bedrijf maakt** van het verlenen van betaaldiensten
- ! Betaaldiensten: zie bijlage PSD (slide 11)
- ! NVT: chartale of papieren geldmiddelen
- ! Vergunningplicht voor betaaldienstverleners
- ! Uitzonderingen & vrijstellingen:
 - Kredietinstellingen (banken en elektronisch geldinstellingen) – vergunninghoudend??
 - Vrijstellingsregeling Wft?
 - Totaal bedrag transacties < EUR 3 miljoen (voorafgaande 12 maanden); en
 - Leiding of exploitatie nooit veroordeeld (financieel misdrijf)

Impact op praktijk

- ! Nieuwe vergunningplicht (overgangsregime)
 - Geldtransactiekantoren
 - Internetbetaalkantoren
 - Bepaalde aanbieders van creditcards
 - Bepaalde telefoonmaatschappijen
 - Financieringsmaatschappijen
- ! Informatieverplichtingen
- ! Aanpassen algemene voorwaarden, contracten, brochures
- ! Systeemaanpassingen
- ! Aanpassingen kostenstructuur

Vergunningvereisten (1)

Wet	Deel 2 Wft: Marktoegang financiële ondernemingen	Deel 3 Wft: Prudentieel toezicht financiële ondernemingen
	Vergunningvereisten	(Doorlopend) toezichteisen
AMvB	Besluit markttoegang financiële ondernemingen Wft	Besluit prudentiële regels Wft

Vergunningvereisten (2)

- ! Deskundigheid dagelijks bestuur;
- ! Deskundigheid en betrouwbaarheid beleidsbepalers;
- ! Doorzichtige structuur van zeggenschap;
- ! Beheerste en integere bedrijfsvoering;
- ! Zekerstelling van ontvangen gelden;
- ! Minimum eigen vermogen.

Vergunningaanvraag

In te dienen stukken (Besluit Markttoegang financiële ondernemingen) onder meer:

- ! Meldings- en betrouwbaarheidsformulieren
- ! Programma van werkzaamheden (businessplan) met vermelding te verrichten betaaldiensten
- ! Integere/beheerste bedrijfsuitoefening:
 - Integriteitbeleid
 - Werking bedrijfsprocessen
 - Solvabiliteit etc.

Overgangsregime

- ! Betaaldienstverleners die voor 25 december 2009 Wft-conform handelden: vergunningplicht per 30 april 2011

Informatieverstrekking (1)

- ! Eisen m.b.t. informatieverstrekking gelden voor alle betaaldienstgebruikers
 - Mogelijkheid tot afwijken indien de gebruiker geen consument is
- ! Onderscheid tussen eenmalige transactie en raamovereenkomst
 - Afwijking voor betaling van kleine bedragen
- ! Algemene uitgangspunten bij informatieverstrekking
 - Alle relevante informatie
 - Informatie correct, duidelijk en niet misleidend
- ! In gemakkelijk te begrijpen bewoordingen en in duidelijke en bevattelijke vorm

Informatieverstrekking (2)

Eenmalig

- informatie aan betaler

Vooraf

- Identificator
- Termijn
- Kosten
- Wisselkoers

Onmiddellijk na ontvangst opdracht

- Transactie/Begunstigde
- Bedrag/valuta
- Datum van ontvangst
- Wisselkoers

- informatie aan ontvanger

- Transactie begunstigde
- Bedrag/valuta
- Kosten
- Valutadatum
- Wisselkoers

Informatieverstrekking (3)

Raamovereenkomst

- Informatie aan betaler

Ruimschoots vooraf

- Betaaldienstaanbieder
- Toezichthouder
- Gebruik van dienst
- Beschermingsmaatregelen
- Kosten/rentevoet
- Wijze van communicatie
- Rechtsmiddelen

- informatie aan ontvanger

Onverwijld na uitvoering

- Referentie/transactie
- Bedrag/valuta
- kosten
- Valutatatum
- Wisselkoers

Onverwijld na debitering

- Transactie/Begunstigde
- Bedrag/valuta
- Kosten
- Datum van ontvangst
- Wisselkoers

Informatieverstrekking (4)

Wijze van verstrekking informatie:

- ! Eenmalig > informatie ter beschikking stellen (actief/passief)
- ! Raamovereenkomst > informatie verstrekken (actief!)
- ! Raamovereenkomst: Op papier of 'duurzame drager'
- ! Bewijslast voor naleving ligt bij betaaldienstverlener
- ! Termijn voor wijziging raamovereenkomst > 2 maanden
 - Altijd mogelijkheid opzegging door gebruiker

Instemming en aansprakelijkheid (1)

- † Verantwoordelijkheid gebruiker
 - handelen volgens overeenkomst en
 - redelijke maatregelen om veiligheid te waarborgen
 - melding onverwijld van verlies of diefstal
- † Verantwoordelijkheid betaaldienstverlener
 - bewaken veiligheidskenmerken
 - stelt gebruiker in staat om melding van verlies of diefstal te doen
 - zendt niet ongevraagd een betaalinstrument toe
- † Melding niet-toegestaan of foutieve transactie door gebruiker binnen 13 maanden
- † Bij betwisting transactie ligt bewijslast in eerste instantie bij betaaldienstverlener

Instemming en aansprakelijkheid (2)

- ! Onmiddellijke terugbetaling door betaaldienstverlener bij niet-toegestane transactie
 - eigen risico gebruiker max. € 150 bij verlies, diefstal of niet naleving verantwoordelijkheid
 - alle verliezen voor gebruiker bij fraude, opzet of grove nalatigheid
 - beperken aansprakelijkheid door rechter bij niet naleving van verantwoordelijkheid
- ! Fout bij gebruik identifier door gebruiker
 - betaaldienstverlener niet aansprakelijk
 - wel redelijke inspanning om geldmiddelen terug te krijgen
- ! Terugboeking (Stornering)
 - bedrag niet bekend bij instemming met betaalopdracht
 - hoger bedrag dan gebruikelijk op grond van uitgavenpatroon

Uitvoering en valutadatum

- ! Tijdstip van ontvangst van de opdracht is bepalend
- ! Valuterings
 - Begunstigde:
 - Valutadatum creditering rekening van begunstigde uiterlijk eerstvolgende werkdag na ontvangst opdracht van betaler
 - Betaler:
 - Valutadatum niet voor transactiedatum
 - Chartaal: onmiddellijk
- ! Kosten
 - Geen kosten inhouden op door ontvanger te ontvangen bedrag